

+ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΕΙΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΩΜΩΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΣΧΟΛΙΑ ΑΥΤΩΝ

[*Προσημειώσεις*: Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλὰ βιβλία τῆς ἰδιαιτέρας βιβλιοθήκης τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, εὗρισκόμενα τώρα εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Χίου, φέρουν ἰδιοχέιρους ἐκεῖνου σημειώσεις ¹⁾ προχείρως γραφείσας εἰς τὰ περιθώρια τῶν σελίδων. Καλὸν θὰ ἦτο ἔάν ἐξεδίδοντο ἐξ αὐτῶν ὅ,τι θὰ ἐθεωρεῖτο ὅτι θὰ ὠφελει τὴν φιλολογικὴν ἐπιστήμην ²⁾).

Αἱ κατωτέρω δημοσιευόμεναι παρατηρήσεις τοῦ Κοραῆ σημειωμέναι εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ Rud. Kuster (Amstelodami, 1710), περιέχουν εἰς λατινικὴν καὶ τινες εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν κριτικὰς καὶ ἐρηνευτικὰς παρατηρήσεις εἰς τὰς κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τὰ παλαιὰ σχόλια αὐτοῦ. Νεώτεροι ἐκδόται καὶ μάλιστα ὁ Dindorf εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1836 ἐν Ὁξονίῳ, κάμνουν τὴς αὐτὰς παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς πολλὰ χωρία ἢ καὶ ἀποκαθιστοῦν τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἀπὸ ἄλλα χειρόγραφα τὰ ὁποῖα ἡ ἔκδοσις τοῦ Kuster δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν. Αἱ διορθώσεις αὐταὶ τοῦ Κοραῆ δὲν ἔχουν ἀξίαν παρὰ μόνον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης, καθ' ὅσον ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Κοραῆς πρῶτος διώρθωσε πολλὰ χωρία, τὰ ὁποῖα καὶ ἄλλοι μετ' αὐτὸν ἀνεξαργήτως, ἐνῶ συγχρόνως ἢ ὀξύνοιά του τὸν ὠδήγησεν ὑπὸ τὴν ἐσφαλμένην γραφὴν τῆς ἐκδόσεώς του νὰ μαντεύσῃ τὴν ὀρθήν, ὅπως ἐπεβεβαιώθη ἀργότερα ἀπὸ ἄλλους κώδικας.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν διορθώσεων αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ μερικά αἱ ὁποῖα ἔχουν αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ἀξίαν, μὴ προ-

1) Κατὰ τὸν κατάλογον τῆς Βιβλιοθήκης Χίου ὑπάρχουν ἐκεῖ 79 τοιοῦτοι τόμοι· εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην εὗρέθησαν 18 (ἴδε Ἀθηνᾶν ΚΖ σ. 344.)

2) Ὁ κ. Γ. Χατζιδάκις ἐξέδωσε τὰ εἰς τὸν Δουκάγγιον σημειώματα τοῦ Κοραῆ ἐν «Ἀθηνᾶς» τ. ΚΘ σ. 161 κέξ].

ταθεῖσαι ἀπὸ κανένα ἄλλον. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ ἐν σχολ. Ἰππ. 772 (775) διόρθωσις τοῦ *λήρον* εἰς *δῆλον* δίδει τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν τοῦ ἀκατανοήτου ἕως τῶρα χωρίου. Ἐπίσης ἡ ἀντικατάστασις τοῦ *βλάπτεσθε* διὰ τοῦ *μαλάττεσθε* ἐν σχολ. Δυσιστρ. 550, τοῦ *ἀρπαγῇ* διὰ τοῦ *ἄρτια ἡ περικτὰ* ἐν σχολ. Πλουτ. 817 (816) κλπ.

Ἡ ἀντιγραφὴ τῶν σημειώσεων ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀριστοφάνους ἐγένεν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Βιβλιοθήκης Χίου κ. Στεφ. Καββάδα, ἡ δ' ἐπιλογὴ αὐτῶν καὶ ἐπεξεργασία ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Κακριδῆ, δ.φ.].

1. Διορθωτικὰ εἰς τὸ κείμενον τοῦ Ἀριστοφάνους (¹)

— Ἰππ. 111. ΝΙ. ταῦτ' ἀτὰρ τοῦ δαίμονος ;: Κορ. *male intellectum ; distingue ταῦτ' ἀτὰρ τοῦ δαίμονος κ.λ.π. Ταῦτα valet faciam ut iubes, dein addit: at vereor etc. Cf. Pac. 274 [275] et infra huius fabulae 493 [495] (²).*

— Ἰππ. 399 [400] *γενοίμην* ἐν Κρατίνου κώδων: Κορ. ἐν, ut legisse videtur Scholiastæ declarans εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κρατίνου (³).

— Ἰππ. 625-6 [628 9]... καὶ *ξυνωμότας λέγων* πιθανώτατα δ' ἡ βουλή...: Κορ. *λέγων πιθανώτερον* ἢ βουλή δ' ἅπασ' ἀκρωμένη... (⁴)

— Πλουτ. 980 (979) *πάντα ταῦθ' ὕπηρέτουν*: Κορ. γ' *ἀνθυπηρέτουν* (⁵).

2. Διορθωτικὰ εἰς τὰ ἀρχαῖα Σχόλια τοῦ Ἀριστοφάνους.

— Ἀχαρν. 217 ἀπεπλίξατο: ... ἔλεγον δὲ πλὺς καὶ τὸ ἀπὸ τῆς

1) Ἡ ἐκτὸς ἀγκυλῶν παραπομπὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Kuster, ἡ ἐντὸς ἀγκυλῶν εἰς τὴν στερεότυπον τοῦ Teubner, ὅσαςκις αὕτη δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν τοῦ Kuster.

Ὁ πρὸ τῆς παραπομπῆς ἀστερίσκος σημαίνει ὅτι ἡ διόρθωσις προσέταθι μόνον ἀπὸ τὸν Κοραῖν.

2) Τὴν ὀρθὴν στίξιν ὁμοίως ἀποκατέστησε καὶ ὁ Bergler, ὃν ἠκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκδόται.

3) Τὴν αὐτὴν διόρθωσιν ἀναγράφει καὶ εἰς χειρόγραφον τοῦ ἀποκειμένου εἰς Βιβλιοθήκην τῆς Χίου (ἀρ. 12868). Ὁ Dindorf ὑπερασπίζει τὴν γραφὴν ἐν, παραβάλλων τὸ ἐν Θουκυδ. 4.50: Ἀριστείδης εἰς τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγός. Ἄλλοι ἐκδόται (Meineke, Bergk, Van Leeuwen) ἀποκαθιστοῦν εἰς τὸ κείμενον τὴν γραφὴν ἐν.

4) Ὅμοιος ἔστιξεν καὶ ὁ Dindorf, ἠκολούθησαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐκδόται.

5) Ἡ διόρθωσις αὕτη ἀναγράφεται εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 12868 τῆς Βιβλιοθήκης Χίου χειρόγραφον τοῦ Κοραῖ. — Ὅμοιος διώρθ. ὁ Hemsterhusius.

χειρὸς εἰς τὸν λιχανὸν δάκτυλον διάστημα...: **Κορ.** τοῦ ἀντίχειρος, ut Suidas in ἀπεπλίξατο (1).

*—**Ἀχαρν.** 271 [272] ὄρικὴν ὀληφόρον: . . ὄρικὸν δὲ μειράκιον καὶ κόρη ὡς ἐν Δαιταλεῦσιν αὐτός. Ἡ δὲ λέξις ἀπόδεκτος: **Κορ.** ἀπόλειπτος.

—**Ἀχαρν.** 525 [526] πεφυσιγγωμένοι: φύσιγγ λέγεται τὸ ἐκτὸς λέπι· σμα τῶν σκοροδόων, ἢ **φυσίτη**: **Κορ.** ἢ **φυσίγγη** ex Suida (2).

—**Ἀχαρν.** 935 [936] τριπτήρ δικῶν: δέον εἰπεῖν ἀπλῶν, ὃ δὲ εἶπε δικῶν...: **Κορ.** scribe ἀλῶν unde ἀλετριβίνες in Pac. 258 [259] (3).

*—**Ἀχαρν.** 1175 [1174] ὁδόνια: τὰ λεγόμενα παρὰ ἱατροῖς **λυχνώματα**: **Κορ.** λινώματα.

—**Ἰππ.** 84 ὁ Θεμιστοκλέους... ὡς δὲ **Κλεάνθης** καὶ **Περικώτην** εἰς στροφμνήν: **Κορ.** Plutarqu· **Νεάνθης** Themist. § 2 (4).

—**Ἰππ.** 129 στυππειπώλης: . . . δηλοῖ δὲ τὸν **Εὐκράτη** καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ πολιτείαν, ὃς **Στύμπαξ** ἐκαλεῖτο: **Κορ.** **Στύμπαξ** ut etymy ratio postulat ei ut habet Suidas, qui solum στύμπαξ habet sine enarratione cf. infra vers. 254 (5).

—**Ἰππ.** 519 [522] ψάλλων: τοὺς βαρβιτιδας τάσσουσιν οἱ λόγοι· τοὺς **βαρβραιστὰς** ἂν λέγοι: **Κορ.** τοὺς **βαρβιτιστάς** (6).

—**Ἰππ.** 721 [724] μηδὲν ἡμᾶς ἰσχύτω: μηδὲν ἡμᾶς ὑπισχύτω: **Κορ.** **ἐπισχύτω** (7).

*—**Ἰππ.** 772 [775] μεταιπῶν: τοὺς μὴ ὀφείλοντας δηλονότι **λῆρον** δ' ἐποίησε διὰ τῆς ἀνταποδόσεως τὸ νόημα: **Κορ.** **ὀλῆρον**.

—**Ἰππ.** 982 [986] τῆς ὁμοουσίας: . . . τινὲς δὲ ὀνηεῖαν τὴν ἐκ τῶν χοίρων δυσωδίαν φασίν, ὥστερ διαφόροις ἐδέσμοσι χρώμενοι, δυσώδη ἀποπατοῦσι καὶ εἰς βόρβορον **διαλύονται**: **Κορ.** Severus postulat λούον-

1) Ἐκ τοῦ Σουίδα ἀποκατέστησε καὶ ὁ Dindorf.

2) Ἐκ τοῦ Σουίδα ἀποκατέστησεν καὶ ὁ Dindorf.

3) Τὰ ἄλλα χ)φα παρῆχον ἀλῶν, διορθωθὲν ὑπὸ τοῦ Elmsley εἰς ἐλαιῶν ἐκ παραβολῆς τοῦ Πολυδ. 7.151.

4) Ὁ Kuster ἀναφέρων τὸ χωρίον τοῦ Πλουτάρχου ἀμφιβάλλει ποία γραφὴ εἶναι ἡ ὀρθή. Ὁ Dindorf ἀποκατέστησε **Νεάνθης**.

5) Γραφὴν **στύμπαξ** παρέχει ὁ c. Venetus (Marcianus 474) ἐξ οὗ εἰσήχθη ὁ ὀρθὸς τύπος εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις.

6) Τὴν διόρθωσιν ἐκ τοῦ Σουίδα ἔκαμε ὕστερον καὶ ὁ Dindorf.

7) Καὶ οἱ νεώτεροι ἐκδόται παρέχουν **ἐπισχύτω** οὐδὲν παρατηροῦντες, ὥσως ἐξ ἄλλων χ)φων παραλαβόντες τὴν ὀρθὴν γραφὴν.

ται vel κυλίωνται vel καλινδοῦνται nunc video legendum δὲ **κυλίωνται**, ut Pac. 927 [928].⁽¹⁾

—Ἰππ. 1053 [1056] καὶ κε γυνὴ φέροι. . . τοῦτο δὲ ἵνα δείξῃ ὡς Δημοσθένους τοῦ Κλέωνος τὸ κατόρθωμα : **Κορ. οὐ** τοῦ Κλέωνος.⁽²⁾

—Ἰππ. 1290 [1293] ἐσθίει Κλεώνυμος : σιτύης δὲ τῆς ἀρτοθήκης οἶονεῖ **σιτούνης** τινὸς οὔσης : **Κορ. σιτοβύης** ex Su'da.⁽³⁾

*—Ἰππ. 1345 [1348] σκιάδιον : σκέπασμά τι ὅπερ αἱ γυναῖκες παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔχουσι **θέουσαι** : **Κορ. θέρους** ⁽⁴⁾

*—Νεφ. 15 ἱππεύεται τε καὶ ξυνωρικεύεται : νῦν μὲν ἐπὶ κέλῃτος νῦν δὲ ἐπὶ ξυνωρίδος ἄρματος ὀχούμενος, ἄνω καὶ κάτω **βακχεύει** : **Κορ. βαγρεύει**, quod exponit Suidas per **πλανητεύει**.

—Νεφ. 144 Χαιρεφῶντα. . . τοὺς γὰρ **φυσικῶς** χρησμοὺς ἐξαμέτρους εἶναι : **Κορ. πυθιμούς**.⁽⁵⁾

*—Νεφ. 227 ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἶπερ : ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς ἦν δυνατόν ἄνθρωπον ὄντα ἀναγνῶναι τὰ θεῖα : **Κορ. εἰ ἦν**, quo scholiastes explanat suo modo ellipsin τοῦ εἶπερ. Hoc non animadvertens Kusterus putabat scholiastem haec verba Socratis personae tribuisse.

—Νεφ. 347 [348] Κομήτην. . . ἀγρίους δὲ καὶ **καλοποδιώκτας** ἔκαλον τοὺς τὰς ἀπαγορευμένας πράξεις ποιοῦντας, τοὺς παιδεραστάς : **Κορ. Καλοπαιδοδιώκτας** i. e. διώκοντας τοὺς καλοὺς παῖδας ⁽⁶⁾.

—Νεφ. 691 Γυναῖκα τὸν Ἀμυνίαν. . . Εὐπόλις δὲ ὡς **παραπρεσβυτήν** : **Κορ. παραπρεσβευτήν** ut patet ex Suida in Ἀμυνίας ⁽⁷⁾.

1) Κατὰ τὸν Dindorf τὸ σχόλιον αὐτὸ προσετέθη εἰς τὴν Ἀλδινὴν ἔκδοσιν ὑπὸ τοῦ Μουσούρου, παραλαβόντος αὐτὸ ἐκ τοῦ Σουίδα ἐν λ. ὑγνεία : Τὴν αὐτὴν διόρθωσιν δὲ **κυλ.** προτείνει ἐν λ. ὑγνεία καὶ ὁ ἐκδότης τοῦ Σουίδα Bernhardt.

2) Τὴν ὀρθὴν γραφὴν **οὐ τ. Κλέωνος** παρέσχεν ὁ c. Ven., ὃν ἠκολούθησαν οἱ νεώτεροι.

3) Ἐκ τοῦ Σουίδα ἀποκατέστησε καὶ ὁ Dindorf.

4) Ὁ Perizon ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰλιανοῦ (Ποικ. Ἰστ. 6. 1) ὑποπτεῖται εἰς τὸ χωρίον τοῦ σχολιαστοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους γραφὴν **θεῶσαι** ἢ **θεωροῦσαι** : sacris spectaculis et pompis operam dantes τὴν αὐτὴν γραφὴν ἀκολουθοῦν οἱ νεώτεροι.

5) Τὴν ὀρθὴν γραφὴν **πυθικούς** παρέλαβον καὶ οἱ νεώτεροι ἐκ τοῦ c. Raven.

6) Τὴν αὐτὴν διόρθωσιν ἰδὲ καὶ ἐν Ἀτάκτοις I, 117. Οἱ νεώτεροι ἐκδοταὶ γράφουν **κολλοποδιώκτας**, μαρτυρούντων τοῦ Σουίδα καὶ τοῦ Εὐσταθίου.

7) Ἐκ τοῦ c. Ven. ἀποκατέστησαν καὶ οἱ νεώτεροι **παραπρεσβευτήν**.

— Νεφ. 738 [740] *σχάσας : κατασπάσας*, στήσας, ἀτρεμήσας: **Κορ.** *καταπαύσας*: cf. Suidam in σχάσον. (1)

* — Σφ. 283 τὰ ἔν Σάμφω: καὶ εἰπόντος ἑαυτὸν εἶναι μὲν νιτὴν τοῦ σκαιοῦ ρήματος: **Κορ.** *σκευωρήματος*, quod supra μηχανὴν κατεσκεύασαν dixit. (2)

— Σφ. 542 [544] *Θαλλοφόροι... ὅς γε καὶ τὸν καταϊδόντα τὸ ἔθος Ἐριχθόνιον συνίστησι*: **Κορ.** *καταδείξαντα*. (3)

— Σφ. 581 [583] *ἐπὶ κληρος... τινὲς δὲ τὴν ἐπὶ κληρον καλοῦσιν ἐπιπταματίδα*: **Κορ.** *ἐπιπταματίδα*. (4)

— Σφ. 1272 [1282] *ὃν ποτ' ὤμοσε... δῆλον δὲ ἐκ τούτου Ἀριφράδην λέγεσθαι υἱὸν Αὐτομένους*: **Κορ.** *τοῦ τόν* (5).

— Σφ. 1382 [1391] *ἡ ἀπιθήκη : τοὺς ἔσωθεν τοῦ φορτίου προσθήκην ὄντας*: **Κορ.** *ἔξωθεν* (6).

— Εἰρ. 369 [370] *οὐκ ἡσθόμην : ὥσανεὶ τῷ τελείῳ τὴν δογὴν αὐτοῦ καταπραΰνων*: **Κορ.** *γελοίῳ* (7).

* — Εἰρ. 752 [753] *διαβάς βυρσῶν δόμας : ... τὸ βαρβαρῶδες δὲ τοῦ Κλέωνος δηλοῖ διὰ τοὺς βαρβαρισμούς*: **Κορ.** *διὰ τοῦ βορβοροθύμους*, ut est in textu. (8)

— Εἰρ. 1202 [1203] *τῶν δρεπάνων : ... καὶ ὁμολογεῖ χάριν ὥς τῆς τέχνης αὐτοῦ χρηματισούσης*: **Κορ.** *χρησιμευσούσης*. (9)

— Εἰρ. 1203 [1204] *Καὶ τῶνδ' ὅ,τι βούλει : ... τὴν δὲ καταστολὴν τοῦ δράματος ἐποίησεν ὁμοίαν*: **Κορ.** *ἀπὸ καταστροφῆς*? (10)

* — Ὀρν. 823 [822] *ἵνα καὶ τὰ Θεαγένοους : ... λέγεται ὅτι μεγαλέμ-*

1) Ἐκ τῶν codd. Raven. καὶ Venet. παρεχόντων *καταπαύσας* ἀποκατεστάθη τὸ ὀρθὸν καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων.

2) Ὁ Dindorf διώρθωσε *σκαιωρήματος*.

3) *Καταδείξαντα* διώρθωσε καὶ ὁ Valckenarius, ἠκολούθησε δὲ καὶ ὁ Dindorf· ὁ Dübner *καταδόντα*.

4) Τὸ σχόλιον κατὰ Dübner προσετέθη ἐκ τοῦ Σουίδα εἰς τὴν Ἀλδινὴν ἔκδοσιν· καὶ ὁ Σουίδας παρέχει εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ *ἐπιπταματίδα*.

5) Ὁ Dindorf ἐκ τοῦ c. Venet. γράφει ἐκ τοῦ Ἀρ.

6) Ὁ Dindorf ἀποκατέστησεν ὁμοίως ἐκ τοῦ c. Raven.

7) Ὁ c. Venet. παρέχει ὁμοίως *γελοίῳ*, ὅπερ ἀποκατεστάθη εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις.

8) Ὁ Dindorf γράφει *διὰ τοῦ βαρβαροθύμους*.

9) Ὁ Valckenarius διώρθωσεν ὁμοίως ἐκ τοῦ σχολ. τοῦ στ. 1209 [1210].

10) Ὅμοιως οἱ νεώτεροι ἐκδοταὶ διατηροῦντες τὴν γράφην παρατηροῦν ὅτι ἂν ἔχῃ ὀρθῶς ἢ λῆξις παραδοθῇ, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *καταστροφή*.

πορός τις ἐβούλετο εἶναι, *περαΐτης*, ἀλαζών, ψευδόπλουτος: Κορ: Casaubo. s. emendat περιλαλητής⁽¹⁾; Suidas totum locum legit: οὗτος δὲ πένης ὢν ἔλεγεν ἑαυτὸν πλούσιον εἶναι (in Θεαγένους), ut merito quis suspicari possit in nostro etiam Scholiaste legendum esse πένης ὢν pro περαΐτης, sed tamen vera lectio est *Μεταπράτης ὢν*. Μεταπράτης idem quod κάπηλος (Hesychius in κάπηλος) est, quem Galli vocant *revendeur-marchand en détail-regrattier*; et opponitur ὀπτιμε τῷ μεγαλεμπόρῳ, *marchand en gros*. Sed nunc⁽²⁾ meliora edoctus lego: *μεγαλέμπορος τις ἐβούλετο εἶναι περάτης ὢν*. Περάτης est idem quod πορθμεὺς (vid. Suidam in πορθμεύς). Galli *battelier, gondolier*, quod opp. τῷ μεγαλεμπόρῳ, qui est *marchand qui fait le commerce maritime en grand, qui voyage sur mer en transportant des marchandises d'un pays à l'autre sur des vaisseaux frétés*: Hic locus locum praeterea ministrat loco Lysistratae 62 [63]: ἡ γοῦν Θεαγένους... τὰκάτιον ἤρετο. Idem enim est Theagenes de quo in hac fabula sermo. Hunc Theagenem ἐκ Παιραιῶς fuisse supra (Pac. 927 [928]) dixit Scholiastes, unde forsitan aliquis *Πειραιάτης* emendandum existimabit.⁽³⁾

— Ὅρν. 1421 μὼν εὐθὺ Πελλήνης: ἐπὶ ἐν Πελλήνῃ ἐν τοῖς Ἑραιοῖς ἀθλον εὐθέτω χλαῖνα: Κορ. Ἑρμαίοις.⁽⁴⁾

*— Ὅρν. 1493 Πάντα τὰ ἐπιδέξια... ἐπεὶ οἱ ἐντυγχάνοντες νυκτὸς ἤρωσι διέστρεφον τὰς ὄψεις: Κορ. malim διεστρέφοντο.

— Ἀνυσιστρ. 17 ἐκύπτασεν: ἀντὶ τοῦ ἐστράτευσεν: Κορ. ἐστραγγυνυσεν.⁽⁵⁾

— Ἀνυσιστρ. 150 τοῖς Ἀμοργίνοις... ἀπὸ νήσου Ἀμοργούντος: Κορ. Ἀμοργοῦ.⁽⁶⁾

*— Ἀνυσιστρ. 550 καὶ μὴ τέγγεσθε: ἀντὶ τοῦ βλάπτεσθε καὶ μεταβλήθητε: Κορ. μαλάττεσθε. Suid. in τέγγεσθαι.⁽⁶⁾

1) Ἐν ἐκδ. Ἀθηναίου VI, c. 9.

2) Ὁ Dindorf καὶ ὁ Dübner διατηροῦν τὸ περαΐτης παρατηροῦντες μόνον τὸ ἀμφίβολον τῆς λέξεως.

3) Τὴν αὐτὴν διόρθωσιν ἔκαμε καὶ ὁ Ruhnken ἐκ τοῦ Φωτίου καὶ τοῦ Σχολ. Πινδ. Ὀλ. VIII 156, IX 147.

4) Ὁ c. Raven. παρέχει ἐδοτράγευσεν, ὅθεν ὁ Bergler καὶ ὁ Dobrée ἀποκατέστησαν: ἐστράγγυσεν.

5) Ὁμοίως διώρθωσεν καὶ ὁ Dindorf.

6) Ὁ Rutherford διώρθωσε βάπτεσθε.

—*Λυσιστρ.* 581 καὶ τούτους ἐγκαταμίξαι: ἐπιτόμους ποιῆσαι: **Κορ. ἐπιτίμους.** ⁽¹⁾

—*Βατρ.* 33 τί γὰρ ἐγὼ οὐκ ἐνανμάχουν... ἡ δὲ Ἀργίνουσα πόλις τῆς Αἰολίδος, ἀντικρὺ δὲ Λέσβου κειμένη καὶ **Μανίας** ἄκρας: **Κορ. Μαλίας.** ⁽²⁾

*—*Βατρ.* 153 τὴν Κινησίον: ... ἦν δὲ καὶ τὸ σῶμα **δκηηρός**: **Κορ. σκληφρός.** Kusteri emendatio servari non potest. ⁽³⁾

—*Βατρ.* 493 [490] ἀπεψησάμην: **κατεμαξάμην**: **Κορ. ἀπεμαξάμην** ⁽⁴⁾.

—*Βατρ.* 716 [704] κυμάτων ἐν ἀγκάλαις... ἐνεισιτήκει γὰρ ὁ **Διονυσιακὸς πόλεμος**: **Κορ. Πελοποννησιακός.** ⁽⁵⁾

—*Βατρ.* 737 [725] τοῖς πονηροῖς χαλκίοις: τοῖς χαλκοῖς **κτίσμασι**: **Κορ. ἀν νομίσμασι** ⁽⁶⁾?

*—*Βατρ.* 762 [750] ὁμόγνιε Ζεῦ: τὸ δὲ πλεῖν ἢ μαίνομαι ἀντὶ τοῦ **ἐξανίσταμαι** ἑαυτοῦ ἐκ τῆς ἀξίας: **Κορ. ἐξίσταμαι.**

*—*Βατρ.* 810 [798] μειαγωγήσουσι τὴν τραγῳδίαν: ... μειαγωγὸς δὲ ἐλέγετο ὁ **προσαγωγὼν** τὸ ἱερεῖον: **Κορ. προσάγων.** ⁽⁷⁾

—*Βατρ.* 819 [807] οὔτε γὰρ Ἀθηναίοισιν... ὥς φαύλων περὶ τὰς **ἀποκρίσεις** ὄντων: **Κορ. malim κρίσεις.** ⁽⁸⁾

*—*Βατρ.* 835 [819] σκινδαλῶν τε παραξόνα: ... σμιλεύματα δὲ τὰ ἐκβαλλόμενα ἀπὸ σμίλης, ἀντὶ τοῦ διαγλύμματα, **ἐρεθίσματα**: **Κορ. ἡ ρινήματα.**

—*Βατρ.* 949 [918] ὁ δεῖνα: ὅτι **ἐπιδείξεως** δείκνυνσι γὰρ τὸν Αἰσχύλον παρόντα: **Κορ. ἐπὶ δεῖξεως.** ⁽⁹⁾

—*Βατρ.* 1114 [1082] καὶ φασκούσας οὐ ζῆν: ... ἀλλ' **ὀλλγων** ἐστὶ Φριξος: **Κορ. ὁ λέγων.** ⁽¹⁰⁾

1) Ὅμοιως ἔγραψεν ὁ Dobrée.

2) Ὁ c. Marcian. παρέχει **Μαλίας**, ὅπερ ἀποκατεστάθη καὶ εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις· ἰδὲ Tzschucke ἐν ἐκδ. Στράβωνος τ. V. σελ. 376.

3) Ὁ Dimdorf ἀκολουθεῖ τὸν Kuster διορθοῦντα **δμικρὼς**, ὁ Dübner διατηρεῖ τὴν γραφὴν τῶν χειρογράφων, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ Σουίδα ἐν λ. πυροίχαις.

4) Τὴν αὐτὴν διόρθωσιν προέτεινε καὶ ὁ Dindorf.

5) Τὴν ὀρθὴν γραφὴν **Πελοπον.** παρέχουν οἱ ἄλλοι κώδικες οὓς ἠκολούθησαν οἱ νεώτεροι ἐκδότες.

6) Ὅμοιως ὁ Rutherford ὁ Γαρθίας **κέρμασιν**.

7) Ὁ c. Raven. γράφει **προάγων**, τὸ ὅποιον ἀκολουθοῦν ὁ Dindorf καὶ ὁ Dübner.

8) Ὅμοιως προέτεινεν ὁ Fritzsche, ἠκολούθησε δὲ ὁ Rutherford.

9) Ὅμοιως ὁ Dindorf ὁ Dobrée **ἐπιδεικτικῶς**.

10) Οὕτω καὶ ὅλοι οἱ ἐκδότες.

—Βατρ. 1507 [1459] ἢ μήτε σισύρα : . . . ἢ μὲν σισύρα δοκεῖ **βαπτῇ** εἶναι ἐκ δερμάτιων αἰγείων : **Κορ. βαίτη** pag. 305. (1)

—Πλούτ. 152 τὸν πρωκτόν : σφόδρα δὲ ἄσημον ἐγκρούειν τῷ πρωκτῷ : **Κορ. ἄσχημον.**(2)

—Πλούτ. 269 δηλοῖς γὰρ αὐτόν . . . : ὡς πολὺπυροὶ συνῆκαν τὴν τοῦ Πλούτου ἐν μύθοις οὕτως ἔχουσιν ἀπογραφὴν : **Κορ. ὑπογραφὴν**(3).

*—Πλούτ. 272 ἀζήμιος : . . . πάντες γὰρ οἱ γέροντες ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο βακτηρίας ἐβάσταζον : **Κορ. aut delendum δύο, aut legendum διὰ βακτηρίας ἐβάδιζον.**

—Πλούτ. 285 ἄγων ὁ δεσπότης : ἄγω, νομίζω, τὸ θυμῷ καὶ τὸ συντρίβω : **Κορ. τὸ τιμῷ.** (4)

*—Πλούτ. 300 εἰκῇ δὲ καταδαρθέντα : ὡς ἔοικε κατακοιμηθέντα : **Κορ. ὡς ἔτυχε** est enim explicatio τοῦ εἰκῇ. Equit. 429 [431].

*—Πλούτ. 817 [816] : στατήροι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν : . . . τινὲς δὲ ἀρτιάζειν λέγουσι τὸ ἀρπαγῇ παίζειν ἀπὸ τοῦ εἰαίρον : **Κορ. ἄρτια ἢ περιττά.** (5)

—Πλούτ. 874 [873] : ὁ συκοφάντης : . . . τοὺς σμικρῶς οὖν διερευνῶντας τὸ τοιοῦτον : **Κορ. an ἀκριβῶς? an potius πικρῶς?** (6)

3. Ἑρμηνευτικαὶ καὶ κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὸ κείμενον τοῦ Ἀριστοφάνους

—Ἀχαρν. 796 ἀν τὸν ὀδελὸν ἐμπεπαρμένον : **Κορ.** La polisso-nerie d' embroché ici dans le nom d' ὀδελὸν qu' il prend dans le sens τῆς τοῦ ἀνδρὸς πόσθης.

—Ἰππ. 248 καὶ Χάρυβδιν ἀρπαγῆς : **Κορ.** audacior metaphora iudice Cicerone de Orat. L. III 41 : videndum est ne simile sit ductum . . . *Charybdim bonorum voraginem* potius (7).

1) Ἐν σέλ. 305 τῆς ἐκδ. Kuster ὁ Σχολ. τῶν Σφ. 737 σημειώνει : σισύρα καλεῖται παρὰ μὲν τισιν ἢ *βαίτη* ὁμοίως διωρθώσεν ὁ Dindorf, ὑποπτεύει ὁμοῦ καὶ γραφὴν *ραπτῇ* παραβάλλων τὸν Σχολ. ἐν Ὅρν. 122.

2) Ὁ Kuster εἰς τὴν ὦαν τῆς ἐκδόσεώς του εἶχε διορθώσει ὁμοίως, ἠκολούθησε δὲ αὐτὸν ὁ Hemsterhusius. Οἱ νεώτεροι ἐκδόται παρέλαβον ἐκ τοῦ c. Raven. τὴν γραφὴν : *ἄσχημον*.

3) Ὁμοίως γράφουν καὶ οἱ νεώτεροι ἐκ τοῦ c. Venet.

4) Ὁ Παρισ. κωδ. 1281 παρέχει τὸ *τιμῷ*, τὸ ὁποῖον γράφει καὶ ὁ Dübner.

5) Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἴσως γραπτέον : *ἀπὸ του ἐτέρου* (ὁ ὅρος δηλ.)

6) Ὁ Παρισ. κωδ. 1281 παρέχει *ἀκριβῶς* ὁ Hemsterhusius ἔγραψε *πικρῶς*, ὃν ἠκολούθησαν καὶ ὁ Dindorf καὶ ὁ Dübner.

7) Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ παραπέμπει καὶ ὁ Van Leeuwen ἐν τῇ ἐκδόσει του.

— 'Ιππ. 873 [877]. . . ἔπασσα τοὺς κινουμένους τὸν Γρύττον ἐξαλείψας : **Κορ.** Suidas in Γρύττος legit ἔπασσα τοὺς βινουμένους τὸν Γρύπτον ἐξαλείψας.

— 'Ιππ. 1127 [1130] ἄρας ἐπάταξα : **Κορ.** Suidas in βρύλλων pro ἄρας legit ταπεινώσας.

— 'Ιππ. 1260 [1262] ἐν Κεχηναίων πόλει : **Κορ.** Κεχηναίων πόλις est la ville des badauds.

— Νεφ. 716 [718] Φροῦδα τὰ χρήματα, φροῦδη χροιά. . : **Κορ.** ex Euripidis Hecub. 162 φροῦδος πρέσβυς, φροῦδοι παῖδες⁽¹⁾.

— Σφ. 98 τὸν Πυριλάμπους : **Κορ.** Meminit huius Pylilampus et Plato in Gorgia T. 4 p. 143 [481 d] et in Charmide T. 5 p. 116 [158 a].

— Σφ. 192 Πονηρὸς εἰ πόρρω τέχνης καὶ παράβολος : **Κορ.** non intellexit nec interpretes nec scholiastes perelegantem sensum τοῦ πόρρω τέχνης, quod significat procul in arte (improbitatis) iam es progressus; Gallice: vous êtes un maître fripon. Hippocrates de Medico T. I p. 51 Edit. Lind. τὰ τοιαῦτα . . . πόρρω τοῦ (L. πόρρω που) τῆς τέχνης παρεληλυθότος ἐστίν. Talia pertinuit (;) ad eum qui procul in arte iam progressus est. Sic dicunt Graeci πόρρω τῶν νυκτῶν, nocte iam provecta vel intempesta, et πόρρω τοῦ πίνειν, computatione iam progressa, quae videris apud Suidam. At si πόρρω τέχνης eodem accipere sensu vis quo πόρρω τοῦ ἀποχρῶντος, tunc locutio est synonymica locutionis Gallicae au dela de tout ce qu' on peut imaginer. Παράβολος est hardi, téméraire cf. Hesychium in πόρρω τέχνης, ubi Aristophanis locum procul dubio respicit.

— Σφ. 728 [785] ΦΙ. καλῶς : **Κορ.** οἷτ' ἡ κατ' ἑμάντων κοῦ μεθ' ἑτέρου λήψομαι.

*— 'Ορν. 832 [831]. . . ὅπου Θεὸς γυνὴ γεροντία, πανοπλίαν ἔστηκ' ἔχουσα, Κλεισθένης δὲ κερκίδα : **Κορ.** per κερκίδα alludit simul ad κέρκον, ἀνδρεῖον αἰδεῖον (cf. Hesych. in v.) quo Clisthenis subagitari, βινεῖσθαι amabat.

— Δουιστρ. 838 οὐμὸς ἀνῆρ Κινησίας : **Κορ.** nomen fictum a κινεῖν, quod est idem ac βινεῖν.

— Θεσμοφ. 432 [425] δακτύλιον τρωβόλου : **Κορ.** κλειδῶν ὑποβολὴν vocat Plutarchus in Romulo T. I. p. 127 [Κεφ. XXII].

1) Τὴν παρῳδίαν ἀναφέρουν κ. ἄ. ἐκδότηι : Dindorf, Blaydes κ. λ. π.

— Βατρ. 1215 [1184] δν τινά γε πρὶν μὲν ἢ φῦναι...: Κορ. παρο-
dia ex Eurip. Phoenis. 1640 [1596] : δν καὶ πρὶν εἰς φῶς...

— 'Εκκλησ. 23 κἀγαθίζομένας: Κορ. Schol. legisse videtur κἀγκα-
θίζομένας i. e. καὶ ἐγκαθίζομένας (¹).

4. Παρατηρήσεις εἰς τὰ παλαιὰ Σχόλια

— Νεφ. 397 βεκκεσέληνε: Σεσόγχωσις ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰ-
γυπτίων...: Κορ. Ψαμμήτιχος habet Suidas (in Βεκκεσέληνε) ex
Herodoto L. II 2. (²).

— Νεφ. 404 [405]: ὥσπερ κύστιν φυσᾷ:... ἀφ' οὗ πάσχειν πέ-
φυκε: Κορ. male Suidas (in κύστη) legit ἀπὸ τοῦ πάσχειν πεφυ-
κέναι.

— Βάτρ. 1001 [970] οὐ Χῖος ἀλλὰ Κῖος:... ποικίλος τις ὢν καὶ
ἀγχίστροφος, καθωμίλει τοὺς καιρούς: Κορ. καὶ καθωμίλει τοῖς
καιροῖς.

1) Τὴν αὐτὴν γραφὴν ὑπόπτευσεν καὶ ὁ Bentley· ὁ Dindorf: κἀγκαθε-
ζομένας.

2) Κατὰ Dübner τὸ περὶ Σεσογχώσιος σχόλιον προσέθεσεν ἐξ ἑαυτοῦ ὁ
Μουσοῦρος εἰς τὴν 'Αλδινὴν ἐκδοσιν.